

**LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS KANCELIARIJA
VIEŠOJO VALDYMO GRUPĖ**

PAŽYMA

**DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS ADMINISTRACINIŲ NUSIŽENGIMŲ KODEKSO (toliau - ANK) 33, 223, 321, 327, 401, 413-1, 558, 560, 569, 579, 589, 610, 611, 620, 621, 644 STRAIPSNIŲ IR PRIEDO PAKEITIMO ĮSTATYMO, LIETUVOS RESPUBLIKOS ADMINISTRACINIŲ NUSIŽENGIMŲ KODEKSO PAPILDYMO 141-1 STRAIPSNIU IR 589 STRAIPSNIO IR PRIEDO PAKEITIMO ĮSTATYMO NR. XIII-3220 3 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO IR LIETUVOS RESPUBLIKOS ADMINISTRACINIŲ NUSIŽENGIMŲ KODEKSO 313 STRAIPSNIO IR PRIEDO PAKEITIMO ĮSTATYMO NR. XIII-3262 2 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTŲ (toliau kartu – Projektai)
(TAP NR. TAP-20-1804; TAIS NR. 20- 11853(2))**

2020-10-28 Nr.
Vilnius

Projektų rengėja: Teisingumo ministerija

Projektų tikslai: Teikiamas jungtinis ANK pakeitimų projektas, kuriuo siekiama:

- užtikrinti asmenų, pranešusių apie galimai padarytą administracinį nusižengimą ir patyrusių žalą dėl šio nusižengimo, teises būti informuojamiems apie teisenos nutraukimą, kai ji nutraukiama nesant administracinio nusižengimo požymių ir apskūsti tokį nutarimą;
- nustatyti administracinę atsakomybę už patekimą ar bandymą patekti į saugomą objektą, kuriame yra nacionaliniam saugumui užtikrinti svarbūs energetikos įrenginiai ir turtas, neturint tam teisės;
- sumažinti viršutinę baudos ribą, paspartinti administracinių nusižengimų teisenos procesą už neteisingų juridinio asmens finansinių ataskaitų patekimą Juridinių asmenų registro tvarkytojui;
- sugriežtinti administracinę atsakomybę už neatvykimą į karo tarnybą bei karo prievolinko pareigų nevykdymą;
- sugriežtinti administracinę atsakomybę už energetikos objektų ir įrenginių apsaugos taisyklių pažeidimus.

Dabartinė situacija:

- Galiojančiu reguliavimu numatyta, kad nutarimus apylinkės teismui gali apskūsti asmuo, dėl kurio atitinkamas nutarimas priimtas, nukentėjusysis ir prokuroras, tačiau nėra reglamentuojamos pareiškėjų, pranešusių apie galimai padarytą administracinį nusižengimą ir jų manymu patyrusiems dėl jo žalą, teisės, kai teiseną nutraukiama nesant administracinio nusižengimo sudėties.
- Nepaisant dedamų pastangų siekiant užtikrinti nacionaliniam saugumui svarbių energetikos objektų fizinę saugą, kartais šiuose objektuose įvyksta fizinės saugos pažeidimai. 2019 m. tokiuose objektuose užfiksuoti 5 atvejai, kai asmenys neteisėtai pateko ar bandė patekti į saugomų objektų teritorijas. Minėti asmenys buvo sulaikyti ir perduoti policijos arba gamtos apsaugos pareigūnams. Visais nurodytais atvejais asmenims pradėta administracinė teiseną tik dėl žvejybos taisyklių pažeidimo ar pasirodymo viešoje vietoje neblaiviems, kadangi teisės aktai nenumato jokių teisinio poveikio priemonių asmenims, neteisėtai patekusiems į saugomų objektų teritorijas prie nacionaliniam saugumui užtikrinti svarbių įrenginių ir turto.

- ANK nustatyta, kad administracinis nurodymas negali būti surašomas, kai už administracinį nusižengimą nustatyta didesnė negu 1500 eurų maksimali bauda, dėl to už neteislingų juridinio asmens finansinių ataskaitų pateikimą Juridinių asmenų registro tvarkytojui (maksimali bauda – 3000 eurų) administracinis nurodymas negali būti surašomas. Pagal VĮ Registrų centro statistiką, teismų praktikoje tokiose bylose paprastai skiriamos ne didesnės negu minimalios baudos (200 eurų), dėl ko galima teigti, kad administracinio nurodymo numatymas šiose bylose pagreitinėtų ir supaprastintų jų teiseną.

- Pagal galiojantį reguliavimą pataisos įstaigoje nustačius Tabako kontrolės įstatymo pažeidimą, pagal Kalėjų departamento pareigūnų pateiktą medžiagą administracinių nusižengimų teiseną atlieka policijos pareigūnai. Siekiant racionalesnio teisenos proceso, tikslinga būtų suteikti teisę ir Kalėjų departamento pareigūnams atlikti tyrimą ir surašyti administracinių nusižengimų protokolus dėl nusižengimų padarymo pataisos įstaigose.

- Krašto apsaugos ministerija vertinimu galiojantys baudų dydžiai, numatyti ANK už neatvykimą į tarnybą ir karo prievolininkų pareigų nevykdymą, neatlieka atgrasomosios prevencinės funkcijos dėl išaugusio gyvenimo lygio šalyje (faktiniais duomenimis vidutinis 2017–2019 m. paskirtos baudos dydis yra tik(!) apie 24 eurus).

- Tinkamas energetikos objektų eksploatavimas itin svarbus siekiant užtikrinti nenutrūkstamą energijos tiekimą. Neatsakingi veiksmai šalia elektros ar dujų įrenginių rizikuoja ne tik savo, bet ir kitų asmenų gyvybe ir gerove. 2019 metais dėl apsaugos taisyklių pažeidimų buvo atjungta 179 000 elektros energijos vartotojų. Didžiausia vieno elektros energijos sektoriuje užfiksuoto pažeidimo žala siekė daugiau kaip 8,4 tūkst. eurų, dujų sektoriuje – daugiau kaip 17,9 tūkst. eurų. Buvo nustatyta juridinių asmenų, kurie per metus pakartotinai pažeidimus padarė net 15 kartų. Taip pat pažymėtina, kad šių pažeidimų skaičius turi augimo tendenciją. Atsižvelgiant į visa tai galiojančios administracinės nuobaudos vertintinos, kaip neatgrasančios nes per švelnios ir nepakankamai diferencijuotos atsižvelgiant į nusižengimus.

Projektų esmė: Siūlomi pakeitimai:

- Įtvirtinama, kad nutarimo nutraukti administracinio nusižengimo teiseną kopija išsiunčiama ir asmeniui, kuris pranešė apie administracinio nusižengimo požymių turinčios veikos padarymą, jei jis mano, kad šia veika jam padaryta žala; tokiam asmeniui suteikiamos nukentėjusiojo teisės ir pareigos, taip pat ir teisė apskųsti šį nutarimą.

- Įtvirtinama administracinė atsakomybė už patekimą ar bandymą patekti į saugomą objektą, kuriame yra nacionaliniam saugumui užtikrinti svarbūs energetikos įrenginiai ir turtas, neturint tam teisės (nuo 30 iki 70 eurų; pakartotinai – nuo 50 iki 250 eurų).

- Sumažinama iki 1450 eurų maksimali bauda už neteislingų juridinio asmens finansinių ataskaitų pateikimą sukuriamą galimybę už šiuos pažeidimus surašyti administracinį nurodymą. Tuo tikimasi ne tik paspartinti administracinių nusižengimų teiseną, bet ir sudaryti galimybę pradėti teiseną platesniam asmenų ratui. Prognozuojama, kad tokiu būdu valstybės biudžetas galėtų būti papildytas apie 4 000 000 eurų.

- Sudaromos teisinės prielaidos Kalėjų departamento pareigūnams pradėti administracinių atlikti administracinių nusižengimų tyrimą kai pataisos įstaigose nustatomi Tabako kontrolės įstatymo pažeidimai.

- Už neatvykimą į karo tarnybą be pateisinamos priežasties iki 2 parų nustatoma bauda nuo 420 iki 900 eurų (dabar: 140 - 300 eurų); už nustatytų karo prievolininkų pareigų nevykdymą – baudą nuo 90 iki 180 eurų (dabar: 30 - 60 eurų), o pakartotinai – nuo 180 iki 420 eurų (dabar: 60 – 140 eurų).

- Griežtinama administracinė atsakomybė už energetikos objektų ir įrenginių apsaugos taisyklių pažeidimus, t. y. numatoma, kad tai užtraukia įspėjimą arba baudą asmenims nuo 70 iki 150 eurų (dabar: 14 - 30 eurų) ir baudą juridinių asmenų vadovams nuo 300 iki 600 eurų (dabar:

60 – 140 eurų). Taip pat įstatymas papildomas kvalifikuotomis sudėtimis, pagal kurias maksimali bauda asmenims siekia 600 eurų, o juridinių asmenų vadovams – 2400 eurų.

- Taip pat redakciniai tikslinamas įgyvendinamų Europos Sąjungos teisės aktų sąrašas ir atliekami kiti redakciniai pobūdžio patikslinimai įstatyme.

Poveikis finansams: VĮ Registrų centro paskaičiavimais reikiama suma registrų patobulinimams siekiant įgyvendinti pakeitimus susijusius su neteisingų juridinio asmens finansinių ataskaitų pateikimu siekia apie 294 000 eurų (be PVM) valstybės biudžeto lėšų.

Kaip aukščiau minėta, prognozuojama, kad dėka šių pakeitimų valstybės biudžetas galėtų būti papildytas apie 4 000 000 eurų.

Derinimas: projektai teikti derinti Aplinkos, Ekonomikos ir inovacijų, Energetikos, Finansų, Krašto apsaugos, Kultūros, Socialinės apsaugos ir darbo, Susisiekimo, Sveikatos apsaugos, Švietimo, mokslo ir sporto, Užsienio reikalų, Vidaus reikalų bei Žemės ūkio ministerijoms, Policijos departamentu, VĮ Registrų centru.

Ekonomikos ir inovacijų, Finansų, Krašto apsaugos, Kultūros, Sveikatos apsaugos, Švietimo, mokslo ir sporto, Užsienio reikalų, Žemės ūkio ministerijos, VĮ Registrų centras pastabų neturėjo. Aplinkos bei Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos pastabų ir pasiūlymų Vyriausybės darbo reglamente nustatytu laiku nepateikė. Projektai patikslinti pagal Energetikos, Susisiekimo bei Vidaus reikalų ministerijų Policijos departamento pastabas. Dėl pastabos, į kurią atsižvelgta iš dalies, pateikta derinimo pažyma

Atitikimas Vyriausybės programai: Projektai neprieštarauja Septynioliktosios Vyriausybės programai.

Dalykinio vertinimo išvada: Neneigiant poreikio griežtinti atsakomybę už neatvykimą į karo tarnybą be pateisinamos priežasties iki 2 parų dydį, siūlytume pakartotinai įvertinti siūlomų nustatyti už šį teisės pažeidimą bausmių dydį. Pabrėžtina, kad ANK bausmės siekiančias iki 900 eurų numato asmenims už pakartotinių pažeidimų padarymą (pvz. 123, 129, 305 ir kt. str.) arba pažeidimus kurie kelia didesnę pavojaus (pvz. 454, 459, 491 ir kt. str.), dėl to projekte siūlomas bausmės dydis gali būti vertintinas kaip per didelis. Atsižvelgiant į tai taip pat proporcingai koreguotina atsakomybė už karo prievolininkų pareigų nevykdymą.

Siūlome rengėjams taip pat įvertinti Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupės pastabas projektams.

Siūlome Projektus teikti į **Tarpinstitucinį pasitarimą.**

Patarėjas

Audrius Kasinskas